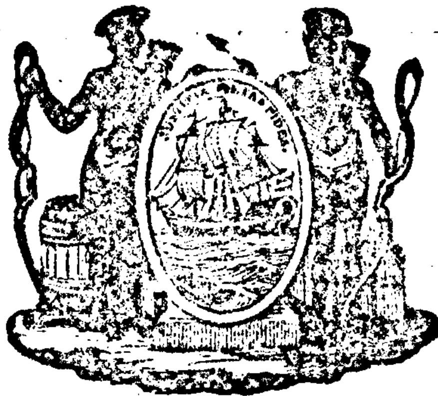
Ao. 1858. Zaturdag

No. 91. 31 Julij.

SURINAAMSCHE COURANT EN GOUVERNEMENTS ADVERTENTIE BLAD.

Gouvernements-Secretarie.

Paramaribo, den 30 Julij 1858.

Bij Koninklijk Besluit van den 19 April ll. No. 61, zijn ten verzoeke van Antoinette de Randamie *Brieven van Legitimatie* verleend geworden ten behoeve van hare door nu wijlen Jacques de Randamie verwekte kinderen: Alexander Lodewijk George, Contantijn Leopold en Johanna Antoinette de Randamie.

De Gouvernements-Secretaris,
E. A. van Emden.

Gouvernements-Secretarie.

Paramaribo, den 30 Julij 1858.

Bij Gouvernements-resolutie dd. 29 dezer maand No. 9 is onder de nadere goedkeuring des Konings de Adjudant Onderofficier W. A. J. T. van Lelijveld, benoemd tot 2n. Luitenant van de gewapende Burgermagt in de divisie *Para.*

De Gouvernements-Secretaris,
E. A. van Emden.

Gouvernements-Secretarie.

Paramaribo, den 30 Julij 1858.

[8936] Alzoo bij het Bestuur het verzoek is gedaan om den slaaf *Premier*, geboren in 1827, moedersnaam *Dora*, van den naam van Plantage *Groot Chatillon*, gelegen in de divisie *Boven Suriname en Thorarica*, af- op dien van M. J. Houthakker, voor den vrijdom over te schrijven.

Zoo worden degenen, die vermeenen mogten redenen van bezwaar daartegen te hebben in de gelegenheid gesteld, om binnen den tijd van *veertien* dagen, na de dagteekening dezer, van hun vermeend regt of pretentie aanteekening ter Gouvernements-Secretarie te doen.

De Gouvernements-Secretaris,
E. A. van Emden.

Gouvernements-Secretarie.

Aanzoek voor Vrijgeving.

1858.

30 Julij. Van de slavin *Grietje*, geboren in 1818, dochter van *Francina*, toebehoorende voor den vrijdom aan M. J. Houtakker.

» » Van de slavin *Eva*, geboren in 1824, dochter van *Amba*, toebehoorende aan Mr. B. Lijon.

» » Van de slavin *Doortje*, geboren in 1834, dochter van *Petronella*, toebehoorende voor den vrijdom aan D. J. J. Mens zich schrijvende D. Mens.

De Gouvernements-Secretaris,
E. A. van Emden.

Eerste Afkondiging.

Burgerlijke Stand.

Paramaribo, den 30 Julij 1858.

Op heden is aanteekening gedaan van het voorgenomen huwelijk van:

Jean Henri Wathier
en
Rachel Moses Sanches.

De Adjunct Ambtenaar van den Burgerlijken Stand,
J. F. Saile Vanier.

Eerste Afkondiging.

De Procureur Generaal herinnert de Ingezetenen der stad *Parmaribo* en van hare buitenwijken aan de bepaling van art. 25 der Publicatie van 19 November 1828 G. B. No. 17, waarbij zoowel het wegkappen als het op eenigerlei wijze beschadigen van boomen die langs de openbare wegen staan op de bij gezegde wetsbepaling vermelde straffen is verboden.

Tevens noodigt hij hen uit om de straten en wegen grenzende aan hunne huizen en erven ingevolge Notificatie van 13 Maart 1848 (G. B. No. 3) in eenen voortdurend effen, droogen en zindelijken staat te houden.

Hij vertrouwt dat de goede ingezetenen dezer stad, door het behoorlijk naleven der bovenbedoelde verordeningen tot het algemeen belang zullen medewerken en hem alzoo niet in de onaangename verpligting zullen brengen om tegen de nalatigen regtsvervolging in te stellen.

Paramaribo, den 29 Julij 1858.

De Procureur Generaal,
J. W. Gefken.

Transporten.

[8663] Den 26 Julij 1858. De Exploicteur aan H. Wright van de plantaadje *Somerzorg* c. a. en de plantaadje *Driesveld* c. a., beiden gelegen in de *Tapoeripa kreek* en den verlaten grond *Blokkenbosch* c. a., gelegen aan de *Hoer Helena kreek*.

Den 28, C. Busch aan T. C. Verhoeven van den grond *Nooit Volmaakt*, gelegen aan de rivier *Suriname* ter regterhand in het opvaren.

Paramaribo, den 28 Julij 1858.

De Griffier bij het Geregtshof,
Martini van Geffen.

Transport.

(8938) Den 30sten Julij 1858. De Exploicteur aan David Simon Goedman van de Erven en de daarop staande Gebouwen aan de *Domine Straat*, bekend onder N. W. La. C No. 54 *a* en 54*b* O. W. La. D No. 384 en 382.

Paramaribo, den 30 Julij 1858.

De Griffier by het Geregtshof,
Martini van Geffen.

[9074] Tegen den gewonen Intrest en onder voldoende Zekerheid bij het Wees-Departement te bekomen, de som van **ACHT DUIZEND GULDEN**, aankomende diverse Minderjarigen.

Paramaribo, den 28 Julij 1858.

De Weesmeester,
CHs. Lionarons.

Over *zes* weken, den juisten dag nader te bepalen, zal de Weesmeester bij het Departement der Weezen, met en benevens C. J. Hering nom. ux. in het openbaar doen veilen:

Het Erf met het daaropstaande gebouw gelegen aan de *Hooge Straat* op den hoek van de *Rust en Vrede Straat*, bekend onder La. E. No 352*a*. aankomende de minderjarige kinderen van wijlen J. C. Smith en de tweede ondergeteekende.

Paramaribo, den 30 Julij 1858.

De Weesmeester voornoemd,
[8937] CHs. Lionarons.
mede voor C. J. Hering, nom. ux.

Over *zes*, weken den juisten dag nader te bepalen, zal de Curator bij het Departement der *Onbeheerde Boedels*, in het openbaar doen veilen:

Het bloote ERF gelegen aan de *Hooge Straat*, bekend onder La. E No. 352*b*, aankomende den *desolaten* boedel Seraphina Brendorff.

Paramaribo, den 30 Julij 1858.

De Curator voornoemd,
CHs. Lionarons.

NIEUWSTIJDINGEN.

Paramaribo, *den 30 Julij 1858.*

Gisteren namiddag is op de rivier, nabij het Erf van den Heer Ths. Green, aan de Saramacca straat, een kano, waarin zich drie boschnegers bevonden, omgeslagen. Door tijdig aangebragte hulp van eenige der schepelingen der koloniale schroefstoomer *Vice Admiraal Rijk*, zijn de drenkelingen gelukkig gered geworden.

Volgens berigt uit *Coronie* zijn op de Plantaadje *Bellevue*, eene nieuw gebouwde katoen-

loods en machinerie, benevens 27 balen Katoen, door brand vernield geworden.

Het regt van onderzoek van Koopvaardijschepen met betrekking tot den Slavenhandel.

Het geschil tusschen de Vereenigde Staten van Amerika en Engeland over het onderzoek van eenige schepen onder de vlag van den eersten staat, door de kruizers van den laatsten in de Golf van Mexico, belooft eene vredelievendere beslissing, als het zich in den aanvang liet aanzien. Het schijnt, dat de voorstelling van het gebeurde in de Amerikaansche bladen zeer overdreven was; terwijl men in het Engelsche parlement tot de bekentenis is gekomen, dat de volkenregtelijke beginselen, die de Noord Amerikaansche staten in deze zaak op den voorgrond stellen, juist zijn. Alles komt neder op de vraag of de Engelsche kruizers regt hebben, een schip, dat zij verdenken tot den slavenhandel gebezigd te worden, aan te houden en te onderzoeken, als het onder de vlag van een volk vaart, hetwelk aan Engeland, dat regt niet bij traktaat heeft toegestaan.

Het regt van onderzoek komt oorspronkelijk aan oorlogvoerende staten toe, ten einde te waken tegen het vervoer van oorlogs-contraband door neutralen. Het werd dus door Engeland gedurende den strijd met Frankrijk van zelf toegepast.

Eerst na 1814 kwam het als middel, om den slavenhandel ook in tijd van vrede te weren ter sprake. De hertog van Wellington stelde het aan Talleyrand voor, maar bespeurde al spoedig dat het noch bij de Fransche regering, noch bij het Fransche volk gemakkelijk ingang zoude vinden. Door het tractaat van 1817 bedong Engeland het van Spanje, en in 1818 werd het in eene conventie tusschen ons en Engeland opgenomen. Maar noch bij de groote mogendheden van Europa, noch bij de Vereenigde Staten van Noord-Amerika kon dat doel zoo snel bereikt worden. Onmiddelijk na het sluiten van bovengenoemde tractaten, ontwierp lord Castlereagh aan de gezanten der groote Europesche zeemogendheden, die hij te Londen te zamen had geroepen, eene memorie, waarin hij hun voorstelde, om met onderlinge toestemming het regt van onderzoek der schepen, die verdacht werden gehouden van slavenhandel te drijven, vast te stellen. De gezanten beloofden het voorstel aan hunne hoven mede te deelen en daarbij bleef het. Terzelfder tijd waagde sir Charles Stuart nog eene poging bij het Fransche hof; maar de hertog de Richelieu antwoordde, dat zulk een regt van onderzoek geschillen zoude doen ontstaan, veel verderfelijker dan de handel zelf, welken het bestemd was te beletten.

Geen beter gevolg hadden de pogingen bij de Vereenigde Staten van Noord Amerika. De heer Adams die aan het hoofd der buitenlandsche zaken aldaar stond, antwoordde, dat een noodzakelijk bestanddeel van een tractaat, als de Engelsche regering voorstelde, gemengde regtbanken waren, waarvan eene in de kolonien der beide contracterende partijen zitting moest hebben. Amerika heeft geene kolonien. Daarenboven was het zeer twijfelachtig of de Vereenigde Staten naar hunne constitutie wel tot de instelling van zulke regtbanken mogten toetreden. Eindelijk had de herinnering van het regt van onderzoek gedurende den oorlog voor Amerika zooveel onaangenaams, dat men weinig hoop kon koesteren, dat het zich daaraan ooit in tijd van vrede zoude onderwerpen.

Niet veel verder bragten het de Engelsche staatslieden op de congressen van Aken en Verona, alwaar de zaak op nieuw ter sprake werd gebragt en met kracht aangedrongen. Het eenige wat men verkreeg was, eene veroordeeling van den slavenhandel in algemeene termen als eene verfoeijelijke misdaad en eene schande voor de beschaafde volken.

Verschillende nieuwe pogingen bij Amerika in het werk gesteld leidden eindelijk tot eene conventie tusschen Rush, Canning en Huskisson, die echter door den senaat niet werd goedgekeurd. De onderhandelaars hadden bedongen dat de beide mogendheden het regt zouden hebben de schepen van elkanders onderdanen door kruizers te onderzoeken op de kusten van Afrika, Amerika en de West Indische eilanden en dat die schepen welke bevonden werden zich in verboden handel te hebben ingelaten, opgebragt zouden worden naar het land, waartoe zij behoorden, om daar door hunne eigene regtbanken te worden beoordeeld. De senaat stelde 3 amendementen voor: 1o. het onderzoek niet toe te laten op de Amerikaansche kust; 2o. uit de overeenkomst de bepaling te ligten, dat de onderdanen van beide mogendheden, die aan boord van een schip eener derde mogendheid, dat slavenhandel drijft, gevonden werden, als zeeroovers zouden worden gestraft; 3o. het eindigen der conventie door opzegging zes maanden te voren.

Engeland keurde die amendementen niet goed, en zoo verviel de overeenkomst van zelve.

Frankrijk stemde eindelijk bij de tractaten van 1831 en 1833 in het regt van onderzoek, op de in die tractaten genoemde kusten toe, onder beding dat de opgebragte schepen, onderworpen zouden blijven aan de regtbanken van hun eigen land.

Uit de onvermoeide pogingen van Engeland, die wij tot nu toe hebben medegedeeld om het regt van onderzoek bij tractaat te verkrijgen, blijkt reeds genoegzaam, dat het dit niet als een algemeen volkenregt beschouwde; maar als een, dat niet kan worden uitgeoefend, als het niet bij afzonderlijke overeenkomst was bedongen. Lord Palmerston, destijds minister van buitenlandsche zaken van Groot Brittanje, had dit ook uitdrukkelijk als zijn gevoelen aan de regering van Haiti medegedeeld, toen deze wilde bepalen, dat de schepen van alle volken, die door de Haitische oorlogschepen op het drijven van slavenhandel betrapt werden, genomen en aan het onderzoek der regtbanken van de republiek onderworpen moesten worden. Hetzelfde gevoelen was door den Engelschen regter lord Stowell, reeds vroeger geuit.

In 1838 begon men in Engeland een ander middel te beproeven. Men onderscheidde tusschen *Right of search* en *Right of visitation*. Het eerste, om het schip te onderzoeken, ten einde te weten of het slavenhandel drijft of niet, erkende men, dat geen deel van het algemeen volkenregt uitmaakt; het tweede echter, om te onderzoeken of het schip werkelijk tot den staat behoort, wiens vlag het voert, zou wel een algemeen volkenregt zijn.

Men begrijpt dat deze subtiele onderscheiding door Amerika niet werd erkend. Inderdaad komt in beide gevallen de zaak op hetzelfde beginsel neder, namelijk, dat geen staat zich aanmatigen kan eenig regt van policie uit te oefenen over schepen of onderdanen van een anderen staat, hetwelk hem niet bij tractaat is toegestaan. Iedere staat is onafhankelijk op zijn grondgebied, en een schip in volle zee, wordt als deel van het grondgebied van den staat beschouwd, wiens vlag het voert. Indien nu bij de kruizers van een zekeren staat, het vermoeden ontstaat, dat een schip eene vlag heeft geheschen, die het geen regt heeft te voeren, dan kan het dit schip aanhouden en naar diens nationaliteit onderzoek doen; maar blijkt het, dat het zich vergist en het schip ten onregte opgehouden heeft, dan is de staat waartoe de kruizer behoort, schadevergoeding en genoegdoening verschuldigd. Het regt om ieder schip aan te houden, ten einde zijne nationaliteit te verifieeren, is nimmer in het volkenregt erkend en verschilt in werkelijkheid niet van het regt van onderzoek.

Den 20sten December 1841 sloten de vijf groote mogendheden een tractaat, waarbij zij zich onderling het regt van onderzoek toestonden, hetwelk echter door Frankrijk niet werd geratificeerd, dat met Engeland in 1845 een afzonderlijk meer beperkt tractaat aanging.

Van de Vereenigde Staten van Amerika kon niets worden verkregen, dan de bepaling bij het tractaat van Washington, dat de kusten van Afrika tot wering van den slavenhandel, door oorlogschepen van de beide volken zouden worden bewaakt.

Intusschen hield lord Aberdeen zijne onderscheiding tusschen *right of search* en *right of visit.* vol, en verklaarde nimmer afstand gedaan te hebben van het regt van Engeland, om zich te vergewissen omtrent het regt der schepen tot het voeren van de vlag, waaronder zij varen.

Van wege de Vereenigde Staten werd tegen deze verklaring met kracht geprotesteerd.

Thans schijnt Engeland alle subtiliteiten te hebben laten varen, en het gezonde beginsel te hebben omhelsd, dat de onafhankelijkheid van iedere zelfstandige mogendheid verbiedt aan eenigen staat het regt toe te kennen over hare onderdanen politie uit te oefenen. Maar het is zeker wenschelijk, dat er een toezigt onder gemeenschappelijke medewerking van alle staten wordt georganiseerd, waardoor slavenhandel en zeeroof worden belet. Hoeveel belang men echter in het slagen der pogingen, welke Engeland daartoe doen zal, mogt stellen uit het oogpunt van de veiligheid der zeeën, zedelijkheid der menschenmin, niet minder eerbiedwaardig is de onafhankelijkheid der volken, uit wier miskenning meer rampen voor de menschheid zouden ontstaan, dan de maatregelen, welke Engeland een geruimen tijd aan de volken, als regt wilde opdringen, in staat zijn te voorkomen. *(N. R. Ct.)*

De uitbarsting van den Vesuvius.

Omtrent de uitbarsting van den Vesuvius wordt van Napels het volgende geschreven:

De uitbarsting van den Vesuvius sedert verscheidene maanden te gemoet gezien en aangekondigd door kenteekenen, welke de wetenschap en de routine niet misleiden, heeft eindelijk plaats gegrepen. Reeds ten vorigen jare had de Vesuvius vlammen, steenen en lava gebraakt,

doch in veel geringere hoeveelheid dan thans, en het natuurverschijnsel had zich niet zoo grootsch of liever zoo onrustbarend vertoond als nu het geval is. In de laatste week der maand Mei jl. openden zich negen kraters, die naar alle alle rigtingen lava uitwierpen. Des nachts schijnt de berg, van Napels gezien, geheel in vuur te staan, en een ontzaggelijke vurige koepel schijnt daarboven te zweven. Wanneer men hier van den berg spreekt, bedoelt men niet alleen den kegel, die meer bijzonder den naam van Vesuvius draagt, maar ook de oude gespleten kegel, welks monden reeds sedert zoo vele eeuwen zijn uitgedoofd, en de tusschenliggende ruimte, het Lavaveld geheeten. De kraters bevinden zich allen aan de zijden van den Vesuvius zelven; maar de lava, welke daaruit vloeit, bedekt het Lavaveld, en omgeeft in zekeren zin de Monte Somma, zoodat het alles tot een geheel schijnt ineen te smelten. Bij dag verhindert de glans des lichts geenzins de vale tinten te onderscheiden der bovendrijvende dampen en van den opstijgenden rook. Om dit schouwspel goed te genieten moet men den berg beklimmen. Sedert 28 Mei stroomen de nieuwsgierigen onophoudelijk derwaarts. Napolitanen en vreemdelingen wemelen op den rijweg van Resina naar het meteorologisch observatorium. De toortsen der gidsen, de rijtuigen met drie of vier paarden, de muilezels, de nederiger ezelwagens, de voetgangers, die lagchende, zingende, in het Italiaansch, Engelsch, Fransch en alle talen van Europa sprekende en schreeuwende door elkander woelen, die verwarring in het half duister onder dien liefelijken zuiderhemel: dit alles levert een fraai schouwspel op, wel waardig dat men er eene nacht zijne rust aan opoffert. Een weinig boven het observatorium is men genoodzaakt stand te houden, en ter plaatse waar wij ons neervleiden konden wij, de handen uitstekende, de nog luwe brokken daags te voren uitgeworpen lava betasten de stroom van steen; zwavel en vuur was daar gestuit, om vervolgens eene nieuwe rigting in te slaan. Het is niet mogelijk het schouwspel, dat zich hier aan het oog opdeed, te beschrijven. Men stelle zich voor negen stroomen zoo breed als de Rijn, en even snelvlietend, als deze, maar wateren voerende, waaruit gloeijende dampen zich ontlasten, welke de wind, met asch vermengd, naar ons heen dreef; men geve aan deze rivieren een kronkelenden loop, ter lengte van zeven a acht mijlen, welke de holle wegen vult en die herschept in poelen, gelijk aan die, waarin Dante zijne verdoemden dompelde; men luistere naar dat gedruisch, gelijk aan dat van zwaren hagel, welke de dakpannen verbrijzelt, maar veel sterker; men hoore die onderaardsche ontploffingen, welke uit het hart van den berg voortkomen: en dan zal men een zeer flaauw denkbeeld kunnen vormen van den indruk, welken het ontzagwekkende natuurverschijnsel op den toeschouwer maakt. Treffend is het te zien, hoe de boomen binnen weinige seconden door de vlammen worden verteerd. De gloeijende stroom is nog op vrij grooten afstand en reeds verdorren de struiken, boomen en planten; zij krimpen verschroeid ineen, een oogenblik later vliegen zij als lucifers in brand en verteren met dezelfde snelheid. Ontmoet de lava op haren weg een huis, dan verdwijnt het, zooals waarschijnlijk ook die van Sodom en Gomorrha verdwenen zijn. Den 29n. Mei werden op deze wijze verscheidene steden vernield; de bewoners hadden zich gelukkig nog in tijds kunnen redden. Naast het grootsche vindt men hier ook het schilderachtige. Dit pittoreske is die troep lazzaroni, zittende of liggende naast de struiken, dezen rooken hunne pijpen, genen slapen even rustig, als lagen zij op de marmeren trappen van eene kerk te Napels, anderen weder laten in den heeten wind hunne van zweet doorweekte hemden droogen. En keert men bij het aanbreken van den dag terug, dan verwijlt de blik met bewondering op die schoone heldere golf, met zijne groene eilanden als bezaaid en op de groote stad, zorgeloos gezeten op het graf van eene zeenijmph. Er is in de gansche wereld geen panorama, dat met dit is te vergelijken.

Volgens nader berigt uit Napels van 19 Junij schijnt de Vesuvius tot rust te komen, daar de lava nog slechts in onbeduidende stroomen uitvloeit en de vulkaan geene uiterlijke teekenen meer geeft van inwendige koking of uitbarsting.

Den 10den Junij, des middags omstreeks 1 uur, 15 min., zag men in het Rijndal tusschen Rolanseck en het Zevengebergte, nadat er tegen $12\frac{1}{2}$ ure uit het zuiden digte regenwolken waren opgekomen, in de rigting van Honeff eene zandhoos, in de gedaante eener donkere zuil, loodregt uit den grond oprijzen. In het eerst vertoonde zich op de plaats zulk eene ontzettende in werveling draaijende stofmassa, dat ieder haar in de verte voor een dikken nedergeslagen rook aanzag, en naauwelijks had men uit de beweging opgemaakt, dat er een wervelwind in werking was, of de hoos rees omhoog en zette zich in beweging. Zij nam haren loop regtstreeks op het dorp Mehlem aan en stond binnen 10 minuten aan den Rijnoever. Op den waterspiegel gekomen, was het alsof de wervelwind het zand en stof, waaruit de hoos gevormd was, losliet, maar te gelijk verhief zich het water in eenen kring van ongeveer 120 voet doorsneden omhoog en zweefde over de rivier, in de gedaante van een loodregten straal, die in de hoogte als een kunstig fonteinwerk eene draaijende waterzon vertoonde. Aan de overzijde van den stroom vernielde de hoos het veldgewas, trok de struiken met wortel en al uit den grond, slingerde eene geweldige stofmassa tot de dubbele hoogte van den Drachenfels met zich naar boven, en rukte met eene verbazende snelheid op Mehlem aan. Bij de eerste woningen van het dorp bleef zij stilstaan en ging zij langzaam weer terug naar den Rijn. Inmiddels vertoonde zich in het zuidoosten tusschen de donkere graauwzwarte regenkoppen eene geelwitte wolk, die weldra in den vorm van een omgekeerden kegel nederhing, waarvan de spits met eene verbazende snelheid naar omlaag kwam. Terwijl deze kegel al meer en meer uitrekte, had de eerstgenoemde waterhoos den Rijn weder bereikt en scheen daar nieuwe krachten te verzamelen, althans de plek vertoonde slechts eene enkele massa bruischend schuim met felle waterstralen doorschoten. Daaruit ontstond eene nieuwe schuimende waterkolom, die van boven in drie punten of spitsen uitliep, waarvan de middelste hooger oprees dan de beide anderen, die weer in tweeën splitsen, zoodat er zich uit die ééne kolom op den Rijnspiegel vijf andere opgaande zuilen verhieven, op welke de geelwitte kegel uit het zuidoosten kwam aandrijven. Op eens kwam deze in aanraking met de genoemde middelste spits, die zich met pijlsnelle vaart opwaarts uitrekte en den kegel zoo fel naar beneden trok, dat deze zich in het vereenigd waterligchaam oploste. Die aanraking en vereeniging had op zulk eene hoogte boven den grond plaats, dat men, op den Drachenfels staande, het verschijnsel nog boven zich had. Hierop draaide de hoos stroomopwaarts, doch werd midden op den Rijn in dien koers gestuit en in de rigting van Rhondorff als weggeslingerd, waarop de vijf spitsen zich vereenigden tot een obelisk, waarvan de top in de wolken verloren ging. Op halfweg Rhondorff gekomen, raakte de kolom den regteroever en werd terstond van den Rijnstroom gescheiden, doordien het onderste gedeelte, of om zoo te spreken het voetstuk in het water nederviel, terwijl het bovenste in de wolken werd opgetrokken. Nog eenmaal dwarlde er eene zand- en stofmassa rond, waaruit op nieuw op dezelfde plaats eene kolom oprees, die oostwaarts afdreef en weldra, even als de anderen, in de hoogte verdween, waarna het geheele verschijnsel, hetwelk ongeveer 35 minuten had aangehouden, zich, in een zwaren regen of beter gezegd, in een stortvloed oploste.

Sedert het begin der wereld is geene halve eeuw vruchtbaarder geweest aan belangrijke uitvindingen, dan de eerste helft der negentiende eeuw. Vóór 1800 bestonden er geene stoombooten, en had men den stoom nog niet op de werktuigen toegepast. In 1807 liet Fulton de eerste stoomboot te water; thans zijn er 3000 op de wateren van Amerika. De rivieren in bijna alle landen der wereld worden door stoombooten doorsneden. In 1800 waren er geene spoorwegen. Alleen in de Vereenigde Staten zijn thans 8797 mijlen aan spoorwegen, die 268,000,000 dollars hebben gekost. Er zijn 22,000 m. spoorweg, in Engeland en Amerika. De locomotief doorloopt in eenige uren afstanden, die vroeger eenige dagen eischten. In 1800 gebruikte men twee weken, om een berigt van Philadelphia naar New-Orleans over te brengen; thans heeft men daartoe éene seconde noodig, dank zij den electrischen telegraaph. De Voltaische kolom werd in Maart 1800 ontdekt en het electro-magnetismus in 1821. In 1800 was het gaslicht onbekend; heden ten dage is iedere stad, die haar belang begrijpt, op deze wijze verlicht. Daguerre maakte in 1839 de wereld met zijne bewonderenswaardige vinding bekend. Het schietkatoen en de chloroforme werden eenige jaren later ontdekt. De landbouw scheikunde en de toepassing der werktuigkunde op den akkerbouw eindelijk, hebben de productie der aarde groote voorwaartsche schreden doen gaan.

Een keizerlijk budget. — Maria Theresia, de keizerin van Oostenrijk, die zich, meer misschien dan eenig vorst gedaan heeft, met de belangen van haar rijk bezig hield, had op zekeren dag tijd genoeg om zich met haar eigen huishouden te bemoeijen, en begon (onze Nederlandsche dames zouden het haar *keukenboekje* noemen) hare *huishouding van staat* eens in te zien. Onder anderen vond zij daarop voor 4000 florijnen *pieterselie* opgeteekend.

Dat het overige daarmede in overeenstemming was, bewijst de volgende opgave van één jaar.

» Aan de keizerin-weduwe, Amalia Wilhelmina, 12 *pinten* Hongaarsche wijn bij haar souper.

Twee okshoofden Tokaijer, om het brood der papagaaijen van H. M. in te doopen.

Voor *een bad* voor H. M. vijftien emmers wijn.

Het is moeijelijk over het totaal van het budget te oordeelen, maar dit is zeker, dat iedere zorgvuldige en nadenkende huismoeder kan begrijpen, dat hare keizerlijke majesteit *bestolen* werd.

Met eene andere keizerin, Catharina de groote van Rusland, ging het niet beter. Deze

vorstin vond op haar budget het volgende:

Den 16den Januarij 7000 *roebels* aan *kaarsen*. Hierover was zij zeer verwonderd en verzocht de noodige inlichtingen.

Deze kwamen hierop neder, dat er *ééne* kaars gekocht was en wel onder de volgende omstandigheden:

De grootvorst had dien dag een jagtpartij bijgewoond en was zeer verkouden teruggekomen, zijne lippen waren gescheurd. Welk middel zou hier wel het beste zijn?

Alle hovelingen gaven den raad, dat voor een prins, even als voor ieder ander mensch, kaarsvet het beste geneesmiddel was. Er werd bevel gegeven eene kaars te brengen en daar het scheen dat er in het paleis geen aanwezig was, liet de kamerdienaar er eene koopen. Daar hij echter den prijs van ééne kaars te weinig vond voor een vorst, schreef hij daarvoor 20 *roebels* op.

De chef der kamerdienaars vond dit te weinig, en zette eene 0 achter het cijfer.

De onder-intendant, die de optelling en vermenigvuldiging nog beter verstond, maakte de rekening tot 2000 roebels.

De intendant voegde er nogmaals een cijfer bij en eindelijk was het montant, nadat de rekening nog door verschillende handen gegaan was tot de hoogte van 7000 *roebels* geklommen!

Lodewijk XVIII scheen ook ondervinding genoeg opgedaan te hebben, want in 1822 besloot hij eene verandering in het bestuur zijner hofhouding te brengen, en zeide: »ik heb berekend, dan één ei mij tot nu toe 50 francs gekost heeft.

De verzameling van oudheden in het Britsch museum heeft onlangs in de afdeeling der zoogenaamde *Budrum marbles* eene hoogst belangrijke aanwinst bekomen. *Budrum* is, gelijk men weet, de naam van het oude Halicarnassus, alwaar de beroemde Artemisia, koningin van Carie, 350 jaren voor den aanvang der Chistelijke tijdrekening, ter gedachtenis aan haren overleden gemaal Mausolus, het vermaarde gedenkteeken oprigtte, hetwelk naderhand, onder den naam van *Mausoleum*, als een van de zeven wonderen der wereld vermeld werd. Dit meesterstuk van bouwkunde is in later eeuwen gesloopt, terwijl de Johannieter of Rhodische ridders in 1404 van een groot gedeelte der daarvan aanwezige puinhoopen gebruik maakten, tot den aanbouw van het kasteel San Pietro.

Sedert 1856 heeft de vice-consul van Mijtilene, de heer C. T. Newton, op de bedoelde plaats bij Budrum onderscheidene opgravingen laten doen, ten gevolge waarvan hij reeds in staat is gesteld, eene geheele scheepslading marmeren beeldwerken naar Londen op te zenden. Behalve een paar kolosale beelden en monsterachtige leeuwen-figuren, eene fries met amazonenslag, eenige kapiteelen, voetstukken enz. alles in Jonischen stijl, vond men ook een kolossaal, keurig bewerkt paard, met bronzen tuig en toom. Onder al het gevondene is niets, hetwelk, wat de uitvoering betreft, voor de zoogenaamde *Elgins marbles*, de kunstwerken van Phidias in het Parthenon, behoeft onder te doen. Daar de werkzaamheden der opgraving intusschen met alle kracht worden voortgezet, is het wel te wachten, dat er nog meer stukken zullen worden te voorschijn gebragt.

Producten-Handel.

Bij Inschrijving verkocht:

Suiker. Den 30 dezer, van Plant. Kroonenburg, 10 vaten a 10,52 cent.

Burgerlijke stand.

Van den 23n. tot den 29sten Julij zijn alhier ingeschreven, als overleden:

Den 25, Hanna Marcus Samson, wed. van Semuel Haim de la Parra, 72 jaren. Idem, David Raphael Robles de Medina, weduwenaar van Rachel Henriquez Cotino, 62 jaren. Den 26, Aart Corstiaan van Bochove, Echtg. van Henriette Adolphina Kaas, 32 j. Idem, Gustaaf Bernhard Scherner, 1 jaar en 6 m. Den 27, Maria Louisa Neddo, 60 jaren. Den 28, Gerharda Leentje de Mees, 4 dagen. Den 29, Lem Netwah, Chin. Immigrant, 58 j. n. g. Idem, Christi n Gottlob Louis Kühn, Echtg van Maria Lucia Margaretha Cassa, 49 jaren.

Schepen in Lading.

NAAR AMSTERDAM.

Susanna, kapt. Groenewoud, adres bij J. F. raverrij. *Sluit* ULTIMO dezer.

Johanna Christina, kapt. J. H. ter Wiessen, adres bij J. H. Zaal. Sluit *Ultimo* dezer.

Luitenant Admiraal Tjerk Hiddes, kapt. O. S. Parma, adres bij H. C. Levy. Sluit 5 Augustus e. k.

Plantage Dordrecht, kapt. J. M. Brakke, adres bij J. C. Oosterbaan. Sluit 5 Augustus e. k.

Caspar de Robles, kapt. van Slooten, adres bij H. Degenhard.

Eliza, kapt. Visser, adres bij J. M. Polak.

Suriname, kapt. P. Reijntjes, adres bij J Gisius.

Willem Eduard, kapt. H. D. van Wijk Jr. adres bij J. G. Fonseca Fz.

Rijnbrand, kapt. P. F. Lange, adres bij J. H. Zaal.

Willem en Carel, kapt. N. D. Steenveld, adres bij H. Degenhard.

Wilhelmina, kapt. Klint, adres bij C. J. Leijsner.

Equator, kapt. Nieuwenhuijs, adres bij M. M. Curiel.

Juno, kapt. Rosberger, adres bij M. M. Curiel.

Triton, kapt. Duinker, adres bij J. Gisius.

Naar Curaçao.

Josephine, kapt. Hoffker, adres bij H. C. Levij.

ADVERTENTIEN.

Gedrukt bij **J. C. Muller Az.**

Het Abonnement is per jaar . . . *f* 20—
voor zes maanden . » 11—
» drie . . » 6—
Voor elk afzonderlijk nommer der Courant . . . » —25
De prijs der Advertentien is per regel » —25